

Klíčová otázka CO?

ELBOT [Kurz 2: Co je obsahem mediálního sdělení?](#)

*Elbot = online vzdělávací platforma Elpidy. Možnost absolvovat **zdarma** z pohodlí domova interaktivní e-learningové kurzy (s přihlášením i bez přihlášení). Kurzy mají různá témata (počítače a telefony, ověřování informací, jazyky, zdraví...) a stále přibývají.*

Pět klíčových otázek KDO? CO? JAK? KOMU? PROČ?

Metodická koncepce 5 klíčových otázek (a doplňujících podotázek) je jednoduchý nástroj, který pomáhá kriticky posuzovat textová, zvuková i audiovizuální sdělení.

U otázky CO? nás zajímá:

- co je **obsahem** sdělení
- jaké obsahuje **názory / hodnoty**
- jestli uvádí **zdroje** a dá se ověřit
- **jaké informace nejsou uvedeny**

Soustředíme se na:

- **fakta** (dají se ověřit a prokázat) x **názory** (s těmi můžeme souhlasit nebo nesouhlasit)
- **vyjádření všech stran** (x jednostrannost)
- **vyjádření expertů** (relevantní jsou vyjádření expertů **z dané oblasti, oboru!**)
- **zdroje** (pozor na cyklické odkazy, kdy několik zdrojů odkazuje na sebe navzájem a vytváří tak uzavřený kruh = pouze vytvářejí dojem pravdivosti a ověřenosti, který ve skutečnosti může být falešný)
- **datum** vzniku (starší obsah už nemusí být aktuální)

Typy mediálních sdělení:

- **zpráva** – bez názorového zkreslení, co nejpřesnější, vyvážená, faktická, nepůsobí na emoce
- **reklama** – propagace výrobku, služby, má přesvědčit k nákupu, měla by být označená (rozeznatelná od jiného obsahu)
- **komentář / blog** – vyjádření názoru, postoje (hodnotíme slušnost, přítomnost argumentů a zkušeností, ne pouze dohadů a dojmů)
- **infozábava** (infotainment) – jedná se o informace zábavnou (odlehčenou) formou, účelem je pobavit
- **bulvár** – skandály, drby, šokující obsah (jednoduchý jazyk, povrchnost, křiklavost)
- **informační manipulace** – vědomé zneužívání informací k vyvolání žádoucí reakce a chování (lživé informace, skrývání kontextu, propaganda, dezinformace)

Ověřování informací

- sledovat **důvěryhodné zdroje** (předávají už ověřené informace)
- ověřovat lze fakta nikoliv názory (názory jsou prezentovány prostřednictvím komentářů, blogů apod., toto by mělo u mediálního obsahu být uvedeno)
 - Factchecking (ověřování faktů): [Základy fact-checkingu](#)
- vědět o **platformách, které se ověřováním zabývají**:
 - <https://www.hoax.cz/hoax/>: věnuje se ověřování a dementování hoaxů (hoax [houks] = poplašná zpráva)

- ### Místo pro vaše poznámky:

Krátká vzdělávací videa [Projekt Kyber tabu](#)